

Motion till riksdagen 2020/21:3713

av Rickard Nordin (C)

med anledning av prop. 2020/21:12 Särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår proposition 2020/21:12 Särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt, i brett samförstånd, bör utreda en ny reglering av det särskilda investeringsutrymmet samt återkomma med förslag till riksdagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omgående bjuda in till samtal med samtliga partier, bransch, forskare och konsumentintressen för att enas om ett långsiktigt regelverk som säkrar tillräckliga investeringar utan att belasta konsumenterna i onödan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra Energimarknadsinspektionens förslag om att nätföretag inte får säga nej till nyanslutningar på grund av nätkapacitetsbrist om kapacitetsbristen kan åtgärdas med andra samhällsekonomiskt motiverade åtgärder än utbyggnad av elnätet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en utvärdering av krispaketen när det gäller elproblemen i Skåne och Stockholm, inklusive alternativa lösningar, för att dra lärdomar inför framtiden samt återrapportera resultatet till riksdagen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringens förslag om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet (prop. 2020/21:12) syftar till att skapa incitament för elnätsföretagen att göra investeringar som ökar kapaciteten i elnätet. För att rusta elnäten behövs utökade investeringar som explicit ska syfta till att bidra till en tryggare energiförsörjning och avhjälpa nuvarande

kapacitetsbrister. Att motverka kapacitetsbristen är nödvändigt för att möjliggöra elektrifieringen av samhället och minska utsläppen, som också efterfrågas av flertalet sektorer i deras respektive färdplaner mot ett fossilfritt Sverige. Dessa investeringar behövs nu mer än någonsin, för att framtidssäkra våra elnät och för att klara Sveriges klimatmål.

Det är mot detta särskilt oroande att regeringens förslag vid närmare granskning inte verkar skapa förutsättningarna för dessa ändamål. Kravet på att elnätsföretagen ska genomföra investeringar som överstiger 1 procent av kapitalbasen över en tillståndsperiods fyra år, för att de ska få tillgodogöra sig investeringsbeloppet, är väldigt lågt satt sett utifrån hur elnätsföretagens investeringar ser ut i dag. Det skulle i praktiken innebära att elnätsföretagen i de flesta fall inte behöver göra några ytterligare ansträngningar för att få ta del av investeringsbeloppet. Redan i dag får ju dessutom bolagen ta ut avkastning på investerat belopp i enlighet med elnätsregleringen.

Centerpartiet anser att kraven borde ställas högre och vara tydligare, om förslaget på riktigt ska styra mot investeringar för att avhjälpa kapacitetsbristen. I stället befarar vi att elnätsföretagen får räkna med alla typer av investeringar, oavsett om det ökar kapaciteten i näten eller inte. Vi vill i högre grad se explicita krav där elnätsföretagen behöver motivera vilka investeringar som görs i förhållande till hur de stärker kapaciteten jämfört med dagens investeringstakt, alternativt att förslaget dikterar vilken typ av investeringar som får tillgodoräknas för att uppfylla målen i förslaget. I stället ser vi med föreslagna krav att elnätet skulle bytas ut vart 400:e år; det är en takt som ligger långt ifrån pågående samhällsutveckling. Kraven behöver också följas upp, så att de inte bidrar till att öka vinsterna i monopolverksamheten och så att de har gått till avsedda investeringar.

Därtill ser vi att bristande förutsägbarhet i lagförslaget kan leda till att kunder i vissa områden kan komma att få betala mer i avgifter än vad som motsvaras av elnätsföretagets investeringar i just den redovisningsenheten. För Centerpartiet är det viktigt att vi tar ett samlat grepp om nätens framtid och ger kunden större makt att styra sin elkonsument genom smartare användning, och som följd, sin elräkning. Då kan vi inte rösta fram ett förslag som så oproportionerligt riskerar att slå mot kunderna i förhållande till de krav som ställs på nätbolagen.

Centerpartiet oroar sig för att regeringen verkar sakna en långsiktig plan och ambition för en infrastruktur som är så central för att klara uppsatta klimatmål i flera sektorer. Att presentera flera olika lagförslag, som dessutom tycks stå i strid med varandra, skapar ogynnsamma förhållanden. Ryckigheten i den politik som nu förs skapar inte de förutsättningar och spelregler som behövs. Förutsägbarhet är viktigt för såväl elektrifieringen av samhället, och nätets nuvarande och framtida utmaningar, som för elnätsföretagen och kunderna.

Regeringen bör i stället omgående bjuda in till samtal med samtliga partier, bransch, forskning och konsumentintressen för att enas om ett långsiktigt regelverk som säkrar tillräckliga investeringar, utan att belasta konsumenterna i onödan. Anders Ygeman har sagt sig vara villig att göra det, men först efter det att riksdagen har beslutat om den liggande propositionen. Det blir en bakvänd ordning där regeringen och nätbolagen förväntar sig att få igenom sina förslag, för att därefter samtala. Det är för oss oacceptabelt.

Vi anser också att regeringen, i syfte att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar, ska utvärdera de insatser i form av krispaket som har satts in i Skåne och Stockholm. Vi vill understryka att krispaket ska ses som kortsiktiga lösningar på ett akut problem, men

det skapar inte en grund för att avhjälpa problemen på längre sikt. Med det vill vi se en utvärdering av genomförda insatser, inklusive alternativa lösningar, som ska rapporteras till riksdagen.

Rickard Nordin (C)